

A hagyomány megtartó ereje

A Hegedűs a háztetőn című musicallel búcsúztatja az évet a Csíki Játékszín

● Mit jelent a hagyomány, mi tart össze és meg egy közösséget, hogyan reagál a kisember, amikor a történelem vihára átvonul fölötte? Ezekre a kérdésekre keresi a választ óévbúcsúztató előadásában, az Erwin Şimşenshon rendezte Hegedűs a háztetőn című musicalben a Csíki Játékszín.

PÉTER BEÁTA

A Csíki Játékszínnél nem először tűzték műsorra a Hegedűs a háztetőn musicalt. 16 évvel ezelőtt Parászka Miklós rendezésében játszották, Fülöp Zoltán emlékezetes Tevje-alkatásával. „Most ismét elővettük egy egészen más formában, felállításban és kivitelezésben” – mutatott rá Veress Albert, a Csíki Játékszín igazgatója a tegnapi sajtótájékoztatón. Az előadás rendezője Erwin Şimşenshon, koreográfusa Bodor Johanna, díszlet- és jelmeztervezője Carmencita Brojboiu, zenei vezetője Bene Zoltán, a világítás tervezője Constantin Baciu. Erwin Şimşenshon rendező, kulturális menedzser, a Konstancai Állami Színház igazgatója első alkalommal állít színpadra musicalt, és első alkalommal dolgozik magyar

társulattal. „A Hegedűs a háztetőn musical nagyon személyes számomra, mindig meghatódom, amikor újraolvasom. Egy kisvárosban, egy kis közösségben nőttem fel, ahol nem volt már sok zsidó, de gyerekkoromban még mindig volt egy összetartó zsidó közösség. De a darab nemcsak a zsidó közösségről szól, hanem a hagyományok erejéről, arról, hogy mi tart össze egy közösséget, melyek az értékek, és hogy mennyire lépünk ki a kánonokból, mennyire tudunk kilépni, mit jelent a haladás, és mennyire befolyásolják egy közösség értékeit. Az egyik kérdés, amit feltettem itt a kollégáknak, hogy miért van jelen ez a történet nagyon erősen a magyar színházakban, sokkal jobban, mint a román

színházakban. Az volt a válasz, hogy a magyar közösségek nagyon azonosulnak ezzel a történettel, a hagyományok, szokások megtartó ereje és az értékek miatt, amelyek egy közösségen belül vannak” – fogalmazott Erwin Şimşenshon.

A kisemberekről szól

Bodor Johanna második alkalommal dolgozik a társulattal, az előző évadban a Csárdáskirálynő koreográfiáját készítette itt, mint mondta, nagyon inspiráló volt számára is a csíki csapattal dolgozni. „Amikor koreográfusként kezdtem dolgozni, megígértem magamnak, hogy nem szeretnék soha olyan koreográfiákat, amelyek kiszámít-

hatók, a közönség már több száz előadásban láthatta, igyekszem mindig közel lenni az adott darabhoz, ahhoz a világhoz, amely a rendező képzeletében született meg. Megígértem magamnak, hogy így fogok dolgozni” – mondta a sajtóeseményen Bodor Johanna. Carmencita Brojboiu három évvel ezelőtt a kolozsvári Hegedűs a háztetőn című előadás díszlet- és jelmeztervezője volt, de mint elmondta, a Csíkszeredában bemutatott előadás színpadképe különbözik attól. Első alkalommal dolgozik a Csíki Játékszín társulatával, és elmondása szerint a hely és az itt élő emberek inspirálják. „Egy egy-

séges teret szerettem volna megvalósítani, egy olyan közösségi teret, amely élő, mobilis tér, ugyanakkor nagyon emberi” – fogalmazott. Márdirosz Ágnes 35 évvel ezelőtt a sepsiszentgyörgyi előadásban vehetett részt diákként, a tánckart erősítette akkor, most Goldé szerepében láthatjuk. Kányádi Szilárd, aki Tevje karakterét alakítja majd az előadásban, elmondta, az egyik titka, amiért időszakosan és évről évre előveszik ezt a darabot, hogy a kisemberekről szól, akik élnek a hétköznapjaikat, miközben átvonul felettük a történelem. Ennek a folyamatnak minden korban van aktualitása, ami nem tud érdeklenni a mindenkori közönség számára” – mondta.

A darabot december 30-án óévbúcsúztató ünnepi előadásként tekintheti meg a közönség. Mivel a bemutatóra a jegyek már elfogytak, tartanak egy előbemutatót december 29-én, az előadásokra a jegyek ára 50 lej. Ezenkívül januárban bérletes és bérletszünetes előadásként lehet megtekinteni a musicalt.

A történet

A Hegedűs a háztetőn című musicalt 1964-ben mutatták be a Broadwayn, és azóta szerte a világban műsorra tűzik a színházak. Sólem Aléchem novellái alapján Joseph Stein írta színpadra, Jerry Bock zenéjével, Sheldon Harnick szövegkönyvével. A történet Anatevkában, egy kis ukrán faluban játszódik az 1900-as évek elején az Orosz Birodalomban. A darab középpontjában Reb Tevje, a tejesember, felesége, Goldé és öt lányuk élete áll, az, hogy miként próbál a családfele ragaszkodni a zsidó valláshoz, hagyományokhoz.

A musical története Anatevkában, egy kis ukrán faluban játszódik az 1900-as évek elején

FOTÓ: VERES NÁNDOR

Alig végeznek abortuszt a romániai közkórházakban

● Romániában volt olyan időszak is, amikor a művi terhességmegszakítások száma meghaladta a születek számát. A helyzet mára megváltozott, olyannyira, hogy az érintett civil szervezetek úgy vélik, az országban nincs is szükség abortuszellenes törvényre.

BÍRÓ BLANKA

Nincs szükség abortuszellenes törvényre Romániában, mert az állam közönye, a rendszerszintű elutasítás, valamint az abortuszellenes szervezetek befolyása megnehezíti a procedúrát – hívta fel a figyelmet nemrég a Független Bábák Egyesülete és a nők egyenjogúságáért küzdő Filia Egyesület. A Francia Községi Rádió (RFI) román nyelvű műsora által nyilvánosságra hozott állásfoglalásban kifejtik, Romániában egyre nehe-

zebb igény szerint abortuszt végezni. Az állami kórházak orvosai és vezetői vallási, etikai vagy erkölcsi okokra hivatkozva elfordulnak azoktól a nőktől, akik ezt a szolgáltatást kérik. Egy másik akadály az eljárás magas költsége: az igény szerinti abortusz ára az állami rendszerben elérheti az 500–1000 lejt, a magánkórházakban pedig a 4500 lejt. Antal Álmos sepsiszentgyörgyi szülész-nőgyógyász főorvos lapunknak elmondta, az a szerencsés helyzet alakult ki, hogy egyre kevesebb a nem kívánt terhesség, és akik mégis úgy döntenek, hogy nem tartják meg a babát, időben orvoshoz

fordulnak, amikor még alkalmazható a gyógyszeres terhességmegszakítás, ami kíméletesebb, és kevesebb szövődménnyel jár.

Az orvosok visszautasíthatják az abortuszt

A Filia Egyesület 2019-es tanulmánya kimutatta, hogy 160 állami kórházból, ahol lehetőség van az abortuszok elvégzésére, csak 40 reagált feltétel nélkül a kérésre, 36 kórház nem végzett abortuszt vallási ünnepek alatt, 51 másik pedig egyáltalán nem végzett művi terhességmegszakítást. A helyzet nem változott, hiszen a koronavírus-járvány alatt a kórházakban szinte egyáltalán nem végeztek abortuszt. A nehezített feltételek hátulütője, hogy a nők improvizálhatnak, ezzel az életüket kockáztatva. „Az elmúlt három évben 300 nő halt meg a biztonságos

abortusz hiánya miatt. Ők szerepelnek a hivatalos statisztikákban, de valószínűleg több ezer olyan nő van, aki nem jelenik meg a hivatalos adatokban” – ismertette Irina Mateescu, a Romániai Bábászövetség alelnöke. Romániában nincs szükség abortuszellenes törvényre, mert az állam közönye, rendszerszintű elutasítása, valamint az abortuszellenes szervezetek befolyása ugyanazt a hatást éri el – mondta Andrada Cilibiu, a Filia Egyesület szakértője az RFI-nek. Hozzátette, az orvosok erkölcsi és vallási okokra hivatkozva utasítják el a beavatkozást, de az is előfordul, hogy azért ódzkodnak, mert hiányos a műhiba-biztosítás rendszere, a kórházban nincs elegendő aneszteziológus. Az orvosi kamara etikai kódexe alapján bármilyen kérésre végzett eljárást visszautasíthatnak, másrészt nincs jogalap az abortusz visszautasítására.

Nincs rá igény

Antal Álmos szülész-nőgyógyász lapunknak elmondta, nincs tudomása arról, hogy a háromszéki orvosok megtagadnák a kérésre elvégzett abortuszt. Kifejtette, a sepsiszentgyörgyi kórházban hetente egy nap végeznek művi terhességmegszakítást, de vannak hetek, amikor egyetlen beavatkozásra sem kerül sor, mert nincs rá igény. Emlékeztetett, a terhességet az első három hónapban lehet kérésre megszakítani, utána orvosi javallatra abban az esetben, ha az anya életét veszélyezteti, vagy ha a magzatnak olyan mérvű fejlődési rendellenességei vannak, amelyek a méhen kívüli élettel összeegyeztethetetlenek.